

Ročník III.

Číslo 9 - září 1993

Podle rozhodnutí rektora z listopadu loňského roku byly v červenci poprvé uděleny ceny rektora absolventům Vysokého učení technického. Rektor profesor Ondráček při promoci osobně předal cenu čtyřem absolventům VUT. Z fakulty

CENA REKTORA

elektrotechnické byl cenou vyznamenán Miroslav PŘÁDKA, z fakulty stavební Martin ŘEHULKA, z fakulty strojní Jiří KOUTNÍK a z fakulty technologické ve Zlíně Tomáš ČECH. Absolventi obdrželi oficiální věnovací dopis rektora, zlatou sponu na kravatě a byli zapsáni do pamětní knihy VUT v Brně. Dva z absolventů Miroslav Přádka a Tomáš Čech byli navrženi i na cenu Nadace Josefa Hlávky, která bude každoročně předávána ke Dni studentů 17. listopadu.

(mar)

Děkan FEI Doc. Ing. Jiří Kazelle, CSc.

Foto: František Votápek

FAKULTA ELEKTROTECHNIKY A INFORMATIKY

Rozvoj výpočetní techniky a způsoby výuky v této oblasti si vynucují nové pohledy a přístupy k této disciplíně. Výuka zaměřená na prvky a systémy číslicových a analogových počítačů se postupně přesunula do oblastí architektury počítačových systémů, technologie programování a na informační technologie a systémy. Důležitou součástí výuky jsou i teoretické základy informatiky. Tento trend však také znamená jisté vzdalování tohoto oboru od dosavadního pojetí a chápání elektrotechnických disciplín, profilu elektrotechnického inženýra a obsahu výuky na elektrotechnické fakultě. V závěru minulého roku došlo k vyhocení konfliktu zájmů mezi oborem Informatika a výpočetní technika a tradičními elektrotechnickými obory, který bylo nutné řešit radikálním způsobem. Byly vypracovány dvě varianty řešení, z nichž první zvažovala založení nové fakulty informatiky a počítačového inženýrství (FIPI) a druhá reorganizaci fakulty a její transformaci na fakultu elektrotechniky a informatiky (FEI). Dne 12. ledna 1993 byla vyhlášena reorganizace fakulty elektrotechnické s datem ukončení 30. červen 1993. Změna názvu fakulty charakterizuje i obsahovou změnu ve výchově studentů. Na FEI budou vychovávat studenti ve dvou směrech:

- elektrotechnický inženýr v oborech:
 - silnoproudá elektrotechnika a elektroenergetika
 - elektronika a sdělovací technika
 - kybernetika, automatizace a měření
 - elektronické součástky a systémy
- inženýr v oboru informatika a výpočetní technika

Obor informatika a výpočetní technika je samostatný obor se samostatnými studijními plány, ve kterém jsou studenti zařazováni do oboru již po zimním semestru 1. ročníku, zatímco v ostatních oborech až na počátku II. stupně studia. Práce na úpravě studijních plánů byly provedeny i v ostatních oborech studia. Byl však zachován jednotný pohled na sy-

stém studia na fakultě s možností rozvoje obou směrů dle momentálních potřeb a požadavků.

Oblast pedagogická byla velmi významnou částí reorganizace, ale zdaleka ne jedinou. Současně byly dokončeny práce na zcela novém systému rozdělování finančních prostředků mezi jednotlivá pracoviště fakulty. Dle této metodiky byly rozděleny investiční a neinvestiční finanční prostředky i prostředky mzdové. Na základě přidělených mzdových prostředků bylo nutné přehodnotit personální skladbu jednotlivých pracovišť a posoudit nezbytnost každého pracovníka pro zabezpečení úkolů pracoviště. V průběhu reorganizace byl ukončen pracovní poměr na fakultě s více než 40 pracovníky v celém spektru profesí.

V závěru byly zpracovány všechny dokumenty potřebné k oficiálnímu završení reorganizace a dne 1.7.1993 vykročila fakulta na další cestu pod názvem:

Fakulta elektrotechniky a informatiky
Vysokého učení technického v Brně.

Doc. Ing. Jiří KAZELLE, CSc.
děkan fakulty FEI VUT

DNES V ČÍSLE

Etika jaderné energetiky - Nově jmenovaní docenti - TRIZ vstupuje na VUT - Rektorát informuje - Nová databáze v knihovně VUT - Medailon Jiřího Placzků - Odborný seminář "C-tech" - Poslanci na akademické půdě - Hrad Veveří - Byl přijat špatný zákon - Návštěva v IC UP v Olomouci - Konference o sportu

Poslanci na akademické půdě

Pátek 10. září byl dnem pracovního setkání zástupců akademických senátů moravských a slezských VŠ s poslanci Parlamentu ČR - předsedou Výboru pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu dr. F. Kozlem, Ing. J. Kouckým a Dr. M. Hubovou. Jmenování tří poslanců jsou členové Komise pro otázky transformace školství, která vznikla v rámci parlamentního výboru. Programem tříhodinového jednání bylo prodiskutování návrhů dvou připravovaných zákonů a jednoho bohužel už přijatého pod číslem 216/1993 Sb.

S návrhem ústavního zákona, kterým se mění Listina základních práv a svobod, co se týče výchovy a vzdělávání, seznámil přítomné Dr. Kozel. Řekl, že dnešní vzdělávací legislativa nesplňuje nároky kladené na právní systém demokratického státu. Uvedl, že existují dvě verze návrhu ústavního zákona o vzdělávání, jedna připravovaná Komisí pro otázky transformace školství a druhá je připravována ministerstvem.

Bohatě diskutovaným se stal návrh Zásad zákona o školním a státní sociální podpoře vysokoškolských studentů. Předpokládá se, že tento zákon bude předložen Parlamentu do konce kalendářního roku, aby mohl vstoupit v platnost příští školní rok. Smyslem tohoto zákona je, jak řekl Ing. Koucký, změnit vztahy mezi školou a studentem. V návrhu zákona se uvádí, že mechanismus vybírání školného musí respektovat sociální situaci studentů. Počítá se s možností odložené platby a zavedením sociální podpory studentů. Na námitku, že nyní není vhodná situace pro zavedení školného, odpověděl Ing. Koucký, že ODS nechce dělat populistickou politiku, a že podle něho je špatné to, že kolem 30 tisíc mladých lidí se letos z kapacitních důvodů na VŠ nedostalo. Povinností státu by mělo být umožnit studovat každému to, co studovat chce. Proti názoru, že z hlediska trhu nebude pro všechny absolventy místo, postavil Ing. Koucký názor, že rozhodují-

cí je volba každého jednotlivce chtít se vzdělávat. Člověk tím bere na sebe určité riziko, ale je to jeho rozhodnutí a primární právo. Společnost by to měla každému umožnit, ale neměla by za něho nést plné náklady jeho vzdělání.

K novele zákona o VŠ řekl předseda parlamentního výboru Kozel, že vládní návrh byl sice pozměněn poslancem Bendou, ale přesto to byl návrh zákona podporovaný ministerstvem. Možnost převodu pracovních smluv na dobu určitou před nabytím platnosti zákona je legitimní, a proto by neměla být předkládána jako obcházení zákona. Nový zákon o VŠ, předpokládá Dr. Kozel, by mohl být přijat před koncem školního roku.

(mar)

Absolventi v číslech

Ve školním roce 1992/93 ukončilo studium a bylo slavnostně promováno na Vysokém učení technickém 1 991 absolventů. Největší počet absolventů má strojní fakulta - 719, nejmenší počet fakulta technologická ve Zlíně - 129. Na fakultě stavební absolvovalo studium 664 posluchačů a na fakultě elektrotechnické 479. Studium při zaměstnání dokončilo z celkového uvedeného počtu 79 absolventů z FS, 72 z FAST, 44 z FE a 13 z FT, celkem 208 absolventů. Zahraničních studentů (nejsou počítáni studenti ze Slovenské republiky) absolvovalo VUT v Brně celkem 52, z toho 11 FS, 14 FAST, 15 FE a 12 FT.

Cenu děkana obdrželo na FAST 48 absolventů, na FS 7 a na FT 19 absolventů.

V přehledu nejsou uvedeni posluchači FA, kteří končí studium zimním semestrem.

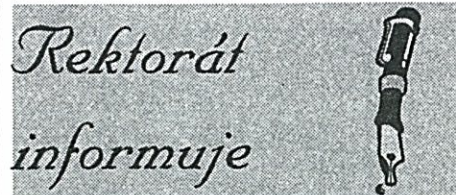
Údaje připravila Marcela Surá

Nové diplomy

Ateliér grafický design FaVU vypracuje do konce října návrh na nové diplomy pro absolventy VUT v Brně. Kolegium rektora se rozhodlo akceptovat nabídku profesora Preclicka, který slíbil, že ateliér vypracuje návrhy diplomů na vyšší estetické úrovni. Diplomy formátů A3, A4 a A5 budou mít pro všechny absolventy VUT jednotnou grafickou úpravu, diplom formátu A5 bude zhotoven na žádost absolventa za stanovený poplatek.

Konference

Pod patronací rektora VUT v Brně prof. Ondráčka a primátora města Brna Ing. Horáka pořádá fakulta podnikatelská mezinárodní konferenci Obchodní vzdělávání ve střední a východní Evropě - současný stav a možnosti vývoje. Konference, která se koná v rámci oslav 750. výročí města Brna a při příležitosti zahájení činnosti FP, proběhne ve dnech 28. až 30. září.

• PODĚKOVÁNÍ

Rektor VUT profesor Ondráček poděkoval na srpnovém kolegiu Ing. Zdeňku Boušovi za práci, kterou vykonal pro školu v pověření funkcí kvestora. Rektor uvedl, že činnost Ing. Bouši ve funkci byla pro VUT značným přínosem, zvláště prof. Ondráček vyzdvihl práci na smlouvě s firmou BOVIS a Magistrátem města Brna o budování TPB.

• INAUGURACE

V pátek 1. října v aule na FS VUT bude inaugurací uveden do funkce děkan FP Doc. Ing. Miloslav Keřkovský, CSc. Účast na slavnostním aktu přislíbili již někteří zahraniční hosté z partnerských univerzit fakulty.

• STATUT FaVU

Na zasedání akademického senátu VUT v Brně byl v úterý 14. září schválen statut fakulty výtvarných umění VUT v Brně.

• INSTITUT MECHATRONIKY

Rozhodnutím rektora byl k 1. září zřízen Institut mechatroniky VUT v Brně (IMT VUT v Brně) jako výběrové, dobrovolné a flexibilní sdružení nezávislých akreditovaných subjektů organizační struktury školy. Předsedu rady IMT, kterou tvoří sedm členů (tři z FS a čtyři z FEI), zvolí členové rady. Vedení VUT bude v IMT zastupovat prorektor Vavříň.

• NOVÝ ASISTENT REKTORA

Vzhledem k tomu, že Ing. Bielek od 1. září zastává místo asistenta náměstka ministra, nastoupil 20. srpna na místo asistenta rektora Ing. Jiří Škopál. Asistent rektora, studující postgraduální doktorandské studium na Ústavu mechaniky těles FS VUT, pracuje na částečný úvazek.

• POVINNÉ PÍSEMNÉ ZKOUŠKY

Rozhodnutím rektora bylo stanoveno povinné absolvování písemné části zkoušek z matematiky a fyziky na fakultách FAST, FE, FS, FT, FP, FCh pro 1. a 2. ročník. K tomuto opatření bylo přistoupeno z důvodu dosažení srovnatelnosti požadavků při zkouškách mezi fakultami. Písemná část zkoušky bude spolu s oficiálním zadáním archivována na příslušném pracovišti, aby byla k dispozici pro srovnání a kontrolu. Rovněž zkoušený student má právo k prohlédnutí písemky.

• POPLATKY PŘI PŘIJÍMACÍM ŘÍZENÍ

Na návrh děkana FAST docenta Materny bude v letošním školním roce zvýšen poplatek při přijímacím řízení na 200 Kč. Tato částka platí pro všechny fakulty. Rozhodlo tak kolegium rektora na svém zářijovém zasedání.

• NAKLADATELSTVÍ

Posledním červencovým dnem ukončilo svou činnost Nakladatelství VUT. Ve výběrovém řízení byl vybrán projekt firmy PC DIR, spol. s r. o., který splňuje ekonomické a ediční potřeby VUT. Smlouvou má VUT zajištěno podíl na zisku a zachování ediční činnosti v rozsahu z roku 1992. Smlouva však nezavazuje VUT dávat zakázky nakladatelství PC DIR.

Opatření ve vedení VUT

Akademický senát VUT na svém zasedání v úterý 14. září schválil opatření ve vedení školy po jmenování rektora Ondráčka náměstkem pro vědu a vysoké školství MŠMT. Tato opatření byla projednána na mimořádném kolegiu rektora, které se konalo na konci srpna.

Senát se vyjádřil pro variantu souběhu funkcí rektora a náměstka po dobu od 1. září do 31. ledna 1994. Znamená to upravený režim ve vedení školy. Ve funkci prvního (statutárního) zástupce byl potvrzen prorektor Kratochvíl, druhým zástupcem byl jmenován prorektor Vavříň. Statutárním zástupcem rektora pro ekonomické záležitosti se stal kvestor Černý. Pro operativní řešení řízení VUT a řešení mimořádných záležitostí v případě aktuální nedosažitelnosti rektora bylo stanoveno operativní vedení VUT ve složení - prorektor Kratochvíl, prorektor Vavříň, kvestor Černý a předseda AS VUT Zmrzly. Opatření operativního vedení může být realizováno jen, je-li odsouhlaseno a podpisem potvrzeno všemi výše uvedenými členy.

Akademický senát schválil souběh funkcí rektora a náměstka MŠMT profesora Ondráčka, jak byl projednán na kolegiu rektora, až na jednu výjimku. V návrhu bylo uvedeno, aby prostředky z příplatku ze vedení a z osobního příplatku rektora byly rozděleny mezi členy operativního vedení. Předseda AS VUT Ing. Zmrzly se peněžní částky vzdal ve prospěch rozpočtu školy.

(mar)

BYL PŘIJAT ŠPATNÝ ZÁKON

"Přijátý zákon je špatný", pravi se ve stanovisku ze dne 2. září České konference rektorů k zákonu č. 216/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 172/1990 Sb., o VŠ. Takto a podobně se se k přijaté "malé novele" zákona o VŠ vyjádřily Předsednictvo Rady vysokých škol a Akreditační komise vlády ČR. A stejný názor zazněl i na prvním zářijovém kolegiu rektora, jehož hlavní náplní bylo projednání příslušné novely. V stanovisku Předsednictva Rady VŠ se v bodě dvě mj. uvádí: "Hledáme-li v novele cíle, které zákonodárci sledovali, nalézáme bezpochyby jednak snahu umožnit to, co se nazývá mobilitou vysokoškolských učitelů, tj. jejich pohyb mezi VŠ a praxí i vědeckými ústavu, jednak snahu omezit dosavadní svobody VŠ, o nichž neváhal jeden z poslanců říci, že dostaly svobodu příliš brzy. První cíl se nepochybně podaří splnit - bohužel jen jedním směrem - odchodem nejschopnějších a zvl. mladých vědeckých pracovníků a učitelů mimo vědu a často mimo vlastní obory." Na závěr dokumentu stojí: "Parlament má právo se usnášet na zákonech. Občan má nejen právo, ale i povinnost vytknout poslancům, že se usnesli na špatném zákoně." Předsednictvo Rady VŠ přijalo usnesení, ve kterém podporuje návrh novelizace novely, předložený profesorem Černožským. Česká konference rektorů předložení "novely novely" rovněž plně podporuje.

Přijátá stanoviska ale nic nemění na skutečnosti, že 20. září 1993 je dnem nabytí platnosti zákona č. 216/1993 Sb. Kolegium rektora proto rozhodlo postupovat v rámci přijatého zákona tak, aby bylo zvoleno co nejoptimálnější řešení. Konkrétně - na FA a FaVU byly pracovní smlouvy sjednány na dobu určitou před přijetím novely. Na FP a FCh byli přijímáni učitelé a vědeckí pracovníci na základě konkursu, a proto budou smlouvy převedeny na dobu určitou. U zbývajících fakult zvolí děkani po projednání s vedoucími ústavů diferencovaný přístup v rozmezí možností zákona.

(mar)

Využit nabízené šance

Informace o možnostech reciproční výměny studentů včetně pedagogů se zahraničím poskytuje české středisko výměn mládeže při oddělení zahraničních styků Institutu dětí a mládeže MŠMT. V případě zájmu o tyto výměnné akce, vám středisko zašle informace o konkrétní partnerské škole v místě vašeho zájmu. Zatím jsou k dispozici kontakty na školy v Anglii, Dánsku, Holandsku, Turecku, Francii, Řecku, Rumunsku, Finsku a Irsku. Středisko v současné době usiluje o vytvoření kontaktů se školami v dalších zemích Evropy. Bližší informace získáte na adrese: České středisko výměn mládeže při OZS IDM MŠMT ČR, Havlíčkovy sady 58, 120 28 Praha 2.

Vědecký pracovník Dmitrij Anatolievich Kučeravý s protagonistou metody TRIZ na VUT Ing. Bohuslavem Bušovem, CSc.

Foto: František Votápek

TRIZ VSTUPUJE NA VUT

Zobecněná zkušenost úspěšných vynálezců minulosti i současnosti, psychologické aspekty tvořivosti člověka a systematická při řešení invenčních problémů, to jsou podstatné rysy algoritmu a teorie řešení invenčních zadání (ARIZ/TRIZ). Platí, že nejlepším nástrojem praxe je dobrá teorie.

TRIZ zpřístupňuje každému inženýrovi nejkvalitnější zkušenosti a myšlenkové bohatství uložené v patentových spisech. TRIZ nabízí prakticky každému uživateli zvýšení jeho tvůrčího potenciálu a možnost stát se tvůrcem nových technických řešení.

TRIZ je interdisciplinární prostředek výchovy k tvořivosti a nástrojem k inovacím výrobků.

V posledních letech se TRIZ-ARIZ dostává do počítačů v podobě zvláštního expertního systému s unikátní bází znalostí. Systém byl oceněn na několika výstavách výpočetní techniky v zemích ES, USA a stal se předmětem zájmu UNESCO.

Rámcová dohoda o spolupráci Minské firmy IMLab s Ústavem elektrických strojů a přístrojů FEI VUT, podepsaná v únoru v Minsku, byla konkretizována v červnu v Brně mezi dvěma prezentačními semináři firmy IMLab pro učitele a zástupce výzkumných ústavů a podniků (IVEP, VUES, ADAST, KPS, ZETOR, OEZ Letohrad, EJF-ABB). Podepsána bude v září.

Ve VUT News (5/93) jsme slíbili, že obsah smlouvy vám po prázdninách přiblížíme a poskytneme další informace. Jde o spolupráci při zavádění TRIZ a odvozených počítačových produktů v ČR a SR, o organizaci seminářů k TRIZ a práci s počítačovými produkty, o organizaci projektů řešení konkrétních invenčních zadání, o spolupráci při překladech odborné literatury do češtiny. Práce dost! Lidé také?

Předpokládáme, že studenti a zájemci z praxe budou mít možnost poznat základy TRIZ a práci s produkty firmy IMLab ve volitelných kurzech, resp. v rámci kursů celoživotního vzdělávání podle zájmu, buď na FEI

VUT nebo v rámci VUT. Široká technická veřejnost bude mít příležitost seznámit se s produkty firmy IMLab díky spolupráci Ústavu s firmou ATEC, zabývající se prodejem kvalitní výpočetní techniky a programů.

Kdy? 19. až 22. října.

Kde? "INVEX-COMPUTER 93", pavilon E2, 2.p./B, stánek č.234.

Ing. Bohuslav Bušov, CSc.,
ÚESP FEI

NOVÁ DATABÁZE

80 000 POČÍTAČOVÝCH PRODUKTŮ

Ústřední knihovna VUT (Veveří 95) má k dispozici novou databázi na kompaktních discích: COMPUTER SELECT. Kromě plných textů a abstraktů článků z téměř 200 časopisů specializovaných na počítače a výpočetní techniku obsahuje také podrobné údaje o 80 000 softwarových a hardwarových produktech.

Databáze je pravidelně měsíčně aktualizována, jejím pracovním jazykem je angličtina.

Doposud je nejefektivnějším způsobem získání potřebných informací z databáze COMPUTER SELECT vyhledávání přímo u počítače v Ústřední knihovně za asistence pracovníků knihovny. Proto je vhodné si návštěvu předem domluvit osobně nebo telefonicky. Výhledově chceme umožnit přístup prostřednictvím počítačové sítě VUT.

Zájemcům o rešerše a informace z databáze COMPUTER SELECT nabízíme výstup údajů na tiskárně počítače nebo efektivněji na diskety 5.25" (1.2 Mbyte) nebo 3.5" (1.44 Mbyte).

Přijďte se seznámit s novým cenným zdrojem odborných informací. Pracovníci Ústřední knihovny VUT (tel.41 21 16 08 nebo 74 80 50 - kl. 2603) se těší na vaši návštěvu!

PhDr. František ZAJÍČEK

Odborný seminář "C-tech"

Ohlédnutí za zdařilou akcí

Možná si vzpomínáte, že v únorovém čísle VUT NEWS jsme vás informovali o podpisu významné smlouvy mezi VUT Brno a vídeňskou pobočkou firmy Computervision. Pro osvěžení paměti připomeňme, že na základě této smlouvy VUT Brno získalo programové vybavení v celkové hodnotě více jak 200 000 DM. Škola však zaplatí pouze 15% z této částky. Co je však nejdůležitější, nemusí tuto sumu splatit hotovými penězi (které nemá), nýbrž ji bude splácet postupně formou služeb poskytovaných pro zástupce Computervision v České a Slovenské republice, tedy pro firmu Inter Informatics Praha. Využíváním získaného software byl pověřen Ústav mechaniky a počítačového konstruování (ÚMPK) fakulty elektrotechniky a informatiky (FEI). Na jeho bedrech též leží naplnění závazků z této smlouvy plynoucích. Nyní, téměř šest měsíců po podpisu smlouvy, bychom chtěli informovat o jejím naplňování. Ne, nechceme vás unavovat výčtem odpracovaných hodin, počtem přeložených stránek manuálů a podobně. Chtěli bychom se zmínit o akci, zrealizované v rámci zmiňované smlouvy, která svým významem přesahuje rámec jednoho ústavu a jedné fakulty.

Dne 8. září proběhl na ÚMPK FEI VUT v Brně odborný seminář s názvem "C-tech". Záměrem organizátorů (zaměstnanců ÚMPK) bylo připravit reprezentativní setkání významných poradenských a softwarových firem (Inter Informatics Praha, PLUSTech Vídeň, Computervision) s představiteli organizací zabývajících se výzkumem, výrobou a projektováním v oborech strojírenství, elektrotechnika a stavebnictví. Mottem semináře bylo: "Nestačí hardware, software a licence. Cílem je řešení." Tedy jinými slovy řečeno: sdělte nám váš problém a my vám ukážeme, jak ho lze s pomocí daného software řešit. Společně se spolupodatelstvími firmami se podařilo připravit průřezový přehled celou hierarchii CAD systémů. Od jednoduchých sketcherů, přes produkty střední třídy až po dokonale komplexní systémy. Nechyběl ani špičkový hardware. Co vše bylo k vidění?

Design View - představitel nejnižší třídy v oblasti CAD systémů. Jedná se o jednoduchý sketcher doplněný matematickým procesorem. Stručně řečeno, je to skicář a kalkulačka v jednom. Umožňuje rychle načrtnout geometrii řešené součásti, rozměry označit proměnnými (provést parametrizaci úlohy) a tyto proměnné převést do rovnic. Matematický procesor uvnitř Design View rovnice vyřeší a ihned provede geometrické znázornění výsledků - např. pohyb mechanismu, ohyb nosníku a pod. Vyniká intuitivním ovládáním a uživatelskou "přívětivostí". Je velkou pomůckou v počátečních stádiích návrhu nových výrobků. Díky své jednoduchosti a hardwarové nenáročnosti (postačí PC 286 s koprocem) je přímo předurčen k nasazení ve cvičení řady předmětů vyučovaných na všech fakultách VUT.

Personal Designer - je již rozsáhlejší CAD systém zhruba ve stejné třídě jako známý AutoCAD. Je však plně prostorový s mnohem příjemnějším ovládáním prostřednictvím ikon. Je určen především pro vytváření objemových modelů včetně situací se složitými obecnými

plochami (např. výroba forem pro plasty). Má přímou návaznost na Personal Machinist - program pro automatické vytváření programů pro NC stroje. Vyžaduje minimálně PC 386.

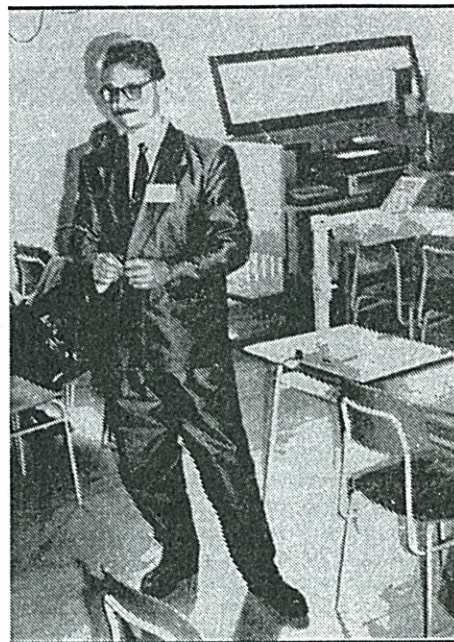
CADDS5 - komplexní CAD/CAM systém pro návrh, simulaci a přípravu výroby složitých konstrukčních celků. Je složen z řady modulů, z nichž základní je modul objemového modelování. Informace zde vytvořeného objemového modelu jsou pak dále využívány moduly pro analýzu metodou konečných prvků (pevnostní analýza, tepelná a elektrická pole, kmitání a pod). Nechybí ani moduly pro tvorbu klasické rovinné dokumentace, přípravu výroby (programování NC strojů, simulace obrábění) a TPV (rozpočty, návaznost na ekonomický software). Vzhledem k rozsáhlé podpoře práce se složitými obecnými plochami je využíván především v energetice, automobilovém a leteckém průmyslu. Pro velkou náročnost řešených úloh ho lze provozovat pouze na pracovních stanicích.

ROBCAD - ucelený systém pro návrh a simulaci technologických linek a robotizovaných pracovišť. Obsahuje objemový modelář pro vytváření jednotlivých akčních prvků (části robotů a manipulátorů) a prvků scény (model okolního prostředí). Zabudovaný procesor umožňuje řešit kinematiku mechanismů s více stupni volnosti s automatickou nebo ruční generací dráhy jednotlivých prvků. Je možné posoudit součinnost více robotů a odhalit možné kolize statické i dynamické. Postprocesor pak přímo generuje programy pro řídicí systém robotů. K dispozici jsou též nadstavbové balíky pro řešení některých typických technologií (bodové svařování, lakování, linky s NC stroji a pod.) Pro velkou náročnost řešených úloh ho lze provozovat pouze na pracovních stanicích.

DIM III - komplexní CAD systém pro projektování rozsáhlých investičních celků (výrobní podniky, elektrárny, teplárny a pod.). Umožňuje realizovat návrh rozvodů elektřiny, potrubí a rozmístění strojů na podkladě prostorového modelu budovy. K dispozici jsou rozsáhlé databáze typizovaných prvků. Jsou kontrolovány kolize mezi jednotlivými částmi projektu (např. mezi potrubím a konstrukcí budovy). Vizualizace reálné situace umožňuje optimalizovat prostorové uspořádání. K dispozici je přímá návaznost na rozpočet a ekonomickou stránku projektu. Taktéž lze provozovat pouze na pracovních stanicích.

KUBOTA - zcela nový špičkový hardware s procesorem založeným na architektuře ALPHA. Je určen speciálně pro grafické aplikace (animace, vizualizace, modelování, zpracování obrazu a pod.) ve všech oborech průmyslu a vědy. Tato sestava byla předváděna poprvé v České republice. Asi proto, abychom si nemysleli, že když jsme trochu zvládli práci s PC, tak jsme na světové úrovni.

Seminář se těšil velkému zájmu ze strany odborné veřejnosti. Zvláště nově vznikající soukromé firmy, stojící před problémem volby vhodného CAD/CAM systému, postrádají širší přehled a informace o možnostech toho kterého systému. Podobné akce, pořádané obvykle v rámci různých výstav a veletrhů, jsou často organizovány pod heslem: "Kupte si daný

Ing. Wolfgang Bauer, obchodní zástupce firmy PLUSTech Vídeň, seznamuje posluchače semináře s aktivitami firmy v oblasti CAD/CAM.

Foto: František Votápek

software, je nejlepší ze všech (... a jestli vám v něčem pomůže, to nevíme, to není naše starost)". Snad proto můžeme konstatovat, že naše koncepce semináře je považována za přínosnou.

Touto akcí jen zdůrazňujeme, že název Ústav mechaniky a počítačového konstruování není pouze prázdňým pojmem, ale že vystihuje to, o co se snažíme již delší dobu: být pracovištěm, které se zabývá aplikacemi CAD v elektrotechnice a strojírenství, které se ale nesoustřeďuje na jeden produkt, na jednoho výrobce, ale snaží se pokud možno pokrýt celou hierarchii různých systémů. Získané zkušenosti pak předávat nejen co nejširšímu počtu studentů v atraktivně koncipovaných předmětech s převahou práce na výpočetní technice, ale i zástupcům průmyslu. Jak poznamenal děkan FEI VUT v Brně Doc. Ing. Jiří Kazelle, CSc. na úvod semináře C-tech: "Posílám vysoké školy je vedle výchovy nových odborníků též zprostředkování kontaktů mezi obchodními a výrobními organizacemi". Pro dodavatele software se snažíme být skutečnými partnery, kteří sice na jedné straně požadují slevy, ale na druhé straně mají co nabídnout a své sliby dodržují.

Bohužel, naplnění našich cílů není snadné. Rozdělování investičních prostředků nebere v úvahu skutečnost, že vývojem nových programů se zabývá relativně úzká hrstka odborníků. Daleko širší je skupina uživatelů, specialistů ve svém oboru, pro něž je počítač a software nástrojem, prostředkem k řešení problémů jejich odbornosti. To by měla respektovat i vysoká škola tím, že odborné katedry budou vychovávat uživatele CAD/CAM systémů schopných aplikovat obecné programy v jejich oboru. Aby bylo možné toto realizovat, musí odborné katedry disponovat vhodným hardwarovým vybavením. Jinak se stává, že drahý software, získaný na základě úspěšné se rozvíjející a vzájemně výhodné spolupráce, není na čem provozovat. Snad úspěch této a podobných akcí přesvědčí zainteresované o tom,

(Pokračování na straně 5)

ETIKA JADERNÉ ENERGETIKY

Od čtyřicátých let dvacátého století využívá člověk objevu štěpení a syntézy jader atomů. Lidstvo tak došlo k jakési nové hranici poznání, jehož obrysy se zdají být grandiózní, dosud však zahalené a zdaleka ne jasné. Nejpodivuhodnější, ale nejotřesnější na této dnes již zcela citelné existenci zmíněného nového zdroje energie je to, že může podstatným způsobem ovlivnit, ať již kladně nebo záporně, vývoj civilizace.

Dosavadní vývoj jaderné energetiky nechává mnohého z nás na pochybách, že její vliv bude v zásadě kladný. Bohužel, ale spíše i bohudík, jen mnohého z nás, ale ne všechny! Je tomu tak proto, že se v souvislosti s dualitním charakterem využití interatomárních zdrojů energie čím dále více projevuje mravní napětí mezi možností dát lidskému rodu k dispozici efektivní způsob získávání vysokopotenciální energie a snahou nezatížit tento proces neúnosnými následky ekologickými. Ono mravní napětí není snad jen projevem dneška, ale stalo se již od samého počátku atributem při využívání objevů štěpení a syntézy atomových jader.

Avšak hledisko mravnosti, rozumí-li se mravností snaha činit to, co je v podvědomí většiny lidí považováno za správné, není již, byť je jakkoliv důležité v otázkách ryze společenských, zcela jednoznačné pro konkrétní hospodářská rozhodnutí o stavbách jaderné energetiky. Je tomu tak proto, neboť není jistota, zda převážná část veřejnosti je o jaderné energetice tolik informována, aby si o ní

správnou představu vůbec vytvořila. Jedině k tomu účelu cílená osvěta může dopomoci, aby se jaderná energetika dostala v pravdivé a emocemi nezatížené podobě do povědomí lidí.

Ona cílená osvěta, byť byla technicky sebekvalitnější a vstřícná, je - co do pochopení mravnosti jaderné energetiky a z něho vyplývající reakce lidí - sice podmínkou hlavní, ale ne postačující. Jde též o její formu. Jedině taková forma osvěty, při níž má mravnost, zosobněná demokraticky vedenou diskusí, dominantní postavení, vytváří předpoklady k tolerantnějšímu přístupu veřejnosti k jaderné energetice. Ryze technokratické hledisko, ze kterého vycházel dřívější přístup mnohého z nás, co stáli u kolébky tehdy ještě československé jaderné energetiky, je zavádějící.

Spor o jadernou energetiku nabude sám o sobě daleko mírnějšího tónu, když přejde z platformy oněch tří, dnes již obligátních okruhů otázek, zahrnujících jednak ekonomickou výhodnost jaderné energetiky, dále dostatečnou bezpečnost provozu jaderných elektráren a v neposlední řadě dilema, zda výstavba jaderných elektráren je vůbec nezbytná a žádoucí, na platformu rozšířenou o etiku výroby vysokopotenciální energie vůbec. Půjde přitom především o technologii spalování, kterou má člověk v sobě již zakódovanou, neboť jej provází prakticky od počátku civilizace samé.

Moderní lidská společnost potřebuje dnes ke své existenci a ke svému rozvoji, mimo tu energii, kterou dostává od nepaměti člověk od přírody, tak říkajíc bez svého přičinění, a mimo tu energii, kterou člověk a jím ochočená zvířata produkují, ještě navíc ekologicky víceméně problematický "energetický koláč", z něhož si za dnešních podmínek rozvoje společnosti ukusuje přibližně po jedné čtvrtině doprava, průmysl, komunál a elektrárenství. Rozhodující podíl energie ve zmíněném energetickém koláči se získává dnes spalováním fosilních a nebo organických paliv. Spalovací technologie však ovlivňují v negativním slova smyslu atmosféru Země tím, že ji nejen ochuzují o kyslík, který v ní během vývoje planety a živých organismů nashromáždil v míře potřebné ke koloběhu života, ale také tím, že do ní a jejím prostřednictvím na zemský povrch nekontrolovatelně ukládají větší kvanta sloučenin kyslíku s celou řadou prvků v měřítku, které již asi sama příroda nemůže zpracovat a vrátit tak porušenou rovnováhu do mezí k zachování lidského rodu potřebných.

Začínají proto silně obavy ze skleníkového efektu, z poklesu obsahu kyslíku v atmosféře atd. Zkrátka rostou obavy z následků spalovacích technologií, které ke své funkci potřebují v principu zemskou atmosféru jako takovou. A přesto, ale také snad pro již výše zmíněný kód, se do podvědomí lidí nedostalo, nebo v něm ještě nezakotvilo ono memento, které z toho všeho vyplývá. A tak dál a dál desítky či stovky milionů kotlů a chemických zařízení, miliardy spalovacích motorů, miliardy kamen,

krbů, ohnišť jsou denně připraveny hltat ono atmosférické dědictví věků a vyměšovat spalováním primárních paliv znečištěný vzduch do již proti takovému přílivu znečištěnin bezmála bezbranné atmosféry Země. A to vše bez emotivních protestů určité části veřejnosti, byť šlo o technologii, která je na tom ve srovnání s jadernou energetikou, alespoň co se mravnosti týče, stejně, ne-li hůře.

Mravnost jaderné energetiky vychází z principu, že jaderná energie ke svému uvolnění nepotřebuje ani planetu Zemi, ani její atmosféru, a je proto od ní a potažmo od životního prostředí oddělitelná! Vhodnými, v lidských silách a možnostech uskutečnitelnými bariérami a způsoby likvidace radioaktivních odpadů můžeme již dnes jaderný zdroj energie včetně všech jeho atributů oddělit od životního prostředí v míře, která by zaručila ještě ekonomicky přijatelnou a v porovnání s ekologií spalovacích technologií vskutku ekologicky vzornou výrobu vysokopotenciální energie. Jde jen o to, tyto bariéry zkoumat a budovat. To je ale otázka nejen síly a stavu ekonomiky a mravnosti, ale také a především lidského přesvědčení.

Dosud uvedené skutečnosti přispívají k poznání, že jaderná energetika může být spíše zachráncem než ničitelem životního prostředí. Vždyť jejím prostřednictvím můžeme postupně krýt výrobu energie již vzpomenutého, ekologicky zatím problematického "energetického koláče". Především pak oněch 25% vyráběných elektrárnami. Pomocí ní lze málem beze zbytku realizovat ze mého mládí elektrárenskými společnostmi propagovaný slogan: "svište, topte, vařte, vozte a vyrábějte elektřinou," a nahradit tak elektřinou z jaderných elektráren převážnou část zbývajících tří komponent "energetického koláče". Jedině tak se dá omezit lidskému rodu nebezpečné dlouhodobé působení spalováním znečištěné atmosféry na míru, se kterou si již sama příroda poradí.

K tomu je však zapotřebí nápadů, byť by se dnes zdály sebefantastičtější. Nápady těch, kteří jejich prostřednictvím budou uskutečňovat onu zmíněnou oddělitelnost provozů jaderné energetiky od životního prostředí. Jde o úkol, který se - alespoň dle mého názoru stane jedním z dominantních úkolů techniky na počátku třetího tisíciletí a dnešní adepti oborů souvisejících s energetikou a zvláště pak jadernou energetikou, kteří zatím sedí v přednáškových sálech vysokých škol a lopotí se v jejich laboratořích a zkušebnách, se s nimi budou muset vyrovnat. Proto je zapotřebí jim dát již dnes příležitost na problematice pracovat například řešením vhodně motivovaného úkolu, třeba o názvu "Studium radiální samosvornosti jaderné elektrárny tandemem učitel - student". To však chce sponzora, kterého se přes veškerou snahu nepodařilo dosud najít. A tak zatím nezbývá než se spokojit s tím, k čemu nabádá Vrchlického satyr: "dívat se do kraje a čekat pokojně, až réva dozraje."

Jde jen o to, za jak dlouho a zda vůbec.

**Prof. Ing. František DUBŠEK, DrSc.,
katedra tepelných a jaderných
energetických zařízení FS**

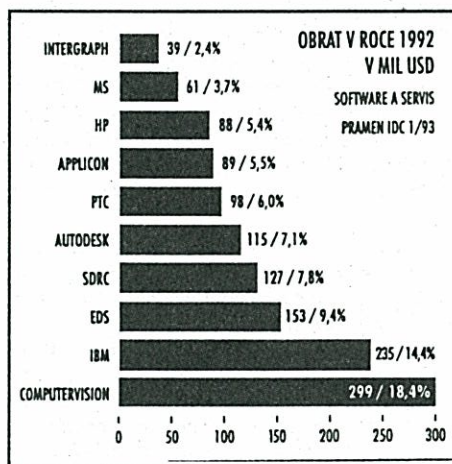
Ohlédnutí za ...

(Dokončení ze strany 4)

že rozvoj CAD systémů na škole nelze ponechat pouze na prostém nadšení úzké skupiny pracovníků (práce spojené s organizací seminářů nejsou započítávány do tzv. "bobříků"). Ukazuje se jako nezbytné tuto oblast podporovat jak promyšlenými investicemi, tak vhodnou stimulací zaměstnanců.

Co říci závěrem? Zdá se vám, že se příliš chválíme? Myslíte si, že naše záměry jsou nereálné? Nevěříte v jejich naplnění? Přijďte se podívat. Budete vítáni a to nejen na příštích seminářích.

**Ing. Petr Slavata
Ing. František Votápek**

Z grafu je zřejmé, že ÚMPK spolupracuje se špičkovými světovými firmami působícími v oblasti CAD (převzato z Inter Informatics newsletter 1/1993).

INFORMAČNÍ CENTRUM UP

Dne 27. července se uskutečnila v Informačním centru Univerzity Palackého v Olomouci informativní schůzka mezi zástupci VUT (Prof. Ing. Petr Vavříň, DrSc., Ing. Ludvík Kania a Ing. Jan Bůřil) a ředitelem IC UP PhDr. Rostislavem Hladkým. Hlavním cílem této návštěvy, iniciované profesorem Vavříňem, bylo poznat stav informačního systému na UP a možnosti vzájemné spolupráce. Ředitel IC UP nám velmi ochotně poskytl informace o koncepci rozvoje informačního systému pro řízení a správu na UP a organizačních změnách, které v této souvislosti byly (nebo budou) provedeny. Změny v roce 1989, kdy došlo k široké decentralizaci a zvýraznění právní subjektivity vysokých škol, dostupnost a zavádění moderní výpočetní techniky a nový způsob využívání vedly k vytvoření Informačního centra UP.

V čele Informačního centra UP stojí Správní rada IC, která určuje koncepci rozvoje informačních technologií. Po delší době hledání správného složení rady jmenoval rektor ke konci roku 1992 novou Správní radu IC UP, kterou tvoří děkani všech fakult, zástupci vedení UP a ředitel IC. Informační centrum UP je tvořeno pracovišti, která se v té či oné podobě podílejí na získávání, zpracování a poskytování informací ve všech podobách (což je téměř přesně převedená definice informatiky do praktického života - pozn. Vavříň). Součástí IC UP je centrum výpočetní techniky, Vydavatelství UP, Ústřední knihovna a Audio-video centrum. Centrum výpočetní techniky (CVT) zajišťuje komplexní služby pro využití výpočetní techniky na UP, včetně objednávek a nákupu techniky a provozních prostředků i jejich údržby. K hlavním činnostem CVT patří stanovení koncepce a realizace "počítačové sítě", garance vývoje a realizace "počítačových" informačních systémů UP, technická péče o výpočetní techniku a zajištění provozu výpočetního a informačního systému.

Vydavatelství je samostatnou součástí IC UP. Skládá se z oddělení edice, technické redakce a polygrafického pracoviště. Na výrobní část navazuje prodejna skript, která je součástí budovaného pracoviště prodeje a marketingu. Pozoruhodné je to, že ceny vydaných skript a ostatních tiskovin zůstaly na velmi nízké hladině.

Ústřední knihovna bude patřit k nejvýznamnějším částem IC UP. Výpočetní technika a její zapojení do počítačové sítě umožní interaktivní přístup uživatelů ke katalogům. Pro knihovnické služby se předpokládá zavedení zahraničního systému TINLIB. V současné době je již zakoupeno několik instalací pro MS DOS, které budou aktualizovány síťovými verzemi.

Audio-video centrum zajišťuje přípravu pořadů s celoškolskou tematikou a použitím. Specializované pořady pro jednotlivé fakulty pak zajišťují podobná centra na fakultách.

A nyní trochu více k informačním systémům na UP, což bylo hlavním cílem naší cesty.

V úvodu je nutno konstatovat, že komplexní informační systém nebyl zatím na UP vytvořen. IS UP garantuje mimo výše uvedené činnosti vývoj a realizace informačních systémů na UP

a rozvoj a realizaci prostředků pro automatizovanou část tohoto systému.

V roce 1992 byl akademickým senátem UP přijat materiál Realizace koncepce UP, který mimo jiné obsahuje zásady faktografického informačního systému UP a je zde nastíněn věcný obsah jednotlivých subsystémů. V dubnu letošního roku byla zahájena vlastní tvorba informačního systému UP schválením 1. etapy - Zadání na Správní radě, bude následovat 2. etapa - Úvodní studie a po jejím celouniverzitním schválení další potřebné navazující analýzy obsažené ve 3. etapě. Všechny uvedené etapy jsou zatím rozhodnutí realizovat vlastními silami.

Systémy implementované v současné době pro počítačovou podporu jednotlivých důležitých subsystémů řízení školy a fakult byly vytvořeny na zakázku externími dodavateli. Vrcholná analýza školy ani základní analýzy jednotlivých subsystémů nebyla před zadáním zakázek provedena, implementované systémy vznikly na podkladě technického projektu mapujícího stávající potřeby.

Na UP mají všechny fakulty plnou samostatnost, zaměstnanci vstupují do pracovního poměru vůči fakultě, ne vůči škole jako na VUT. Počítačové systémy pro podporu řízení

provozované na jednotlivých fakultách mohou z tohoto důvodu být zcela samostatné a nesíťové, nutná integrace dat probíhá zatím formou papírových podkladů a disket. Tato varianta provozu přinesla objektivní zvýšení počtu zaměstnanců zajišťujících provoz a zhoršila jejich zastupitelnost. Za provoz odpovídají správci děkanátů sítí, kteří jsou zaměstnanci CIS, ale pracují přímo na jednotlivých fakultách.

Na základě zmiňovaného zadání očekávají náhradu všech provozovaných počítačových systémů novými, síťovými. V rámci této změny je uvažováno o databázovém systému ORACLE jako o standardním vývojovém prostředku.

V závěru schůzky byla předběžně dohodnuta spolupráce v oblasti knihovních informačních systémů a v oblasti tvorby informačního systému školy.

Text tohoto článku vznikl na podkladě našich poznámek a nebyl autorizován pracovníky UP. Je proto možné, že obsahuje určité nepřesnosti, za které se omlouváme.

Prof. Ing. Petr VAVŘÍŇ, DrSc.
Ing. Ludvík KANIA
Ing. Jan BŮŘIL

Z BRNA K JÁDRU ATOMU

Průčelí univerzitní budovy v Kodani zdobí busty osobností dánské vědy. Přední místo v této galerii zaujímá atomový fyzik světové proslulosti, jehož planetární model atomu, pocházející už z roku 1913, patří k nejzákladnějším modelům, se kterými dodnes pracuje fyzika, chemie, nauka o materiálu i další vědní disciplíny. Niels Bohr stál po mnoho let v čele početného světového společenství lidí vědy, skládajících mozaiku poznatků o atomové stavbě hmoty a zákonitostech, kterými je řízena. Výsledky bádání lidstvu přinesly mnoho cenného, ve svých důsledcích však i zneužití - atomovou bombu na Hirošimu a Nagasaki. Osudy atomových vědců před lety zpracoval německý novinář Robert Jungk. V jeho knize Jasnější než tisíc sluncí vedle Nielse Bohra vystupuje řada neméně významných osobností, jako byli Fermi, Frisch, Heisenberg, Landau, Bethe, Meisnerová, Peierls a mnoho dalších.

K významným spoluautorům četných vědeckých prací těchto a mnoha dalších fyziků bádajících v oblasti teorie atomového jádra patřil Bohrovův o dvacet let mladší žák a spolupracovník, náš krajan, což je skutečnost všeobecně velmi málo známá. Jiří Placzek se narodil v Brně 26. září 1905. Univerzitní studia absolvoval v Praze a ve Vídni, kde také obhájil doktorát. Od roku 1928 pracoval v četných vědeckých centrech Evropy, kde se mimo jiné věnoval studiu rozptylu částic a světla v kapalinách a krystalech, problémům souvisejícím se zpomalováním neutronů v látkovém prostředí, i jaderným reakcím. Před vypuknutím druhé světové války Niels Bohr prozíravě přemístil svůj kodaňský vědecký ústav do Spojených států. Placzek ho brzo následoval. V USA a v Kanadě pak během válečných let pracoval jako univerzitní profesor. K místům jeho působení patřilo i Los Alamos, středisko jaderných experimentů. Po válce Georg Placzek působil v General Electric Company, od roku 1948 pak v Institute for Advanced Studies v Princetonu, významném středisku, které už před válkou hostilo takové osobnosti, jako byl Albert Einstein. Placzek zemřel při návštěvě Evropy 9. října 1955 v Curychu. Byl jedním z mála příslušníků své rodiny, kteří druhou světovou válku přežili. Jeho otec zahynul v Terezíně a podobný osud měla matka a oba Placzekovi sourozenci, bratr a sestra.

Placzek měl nepochybně mimořádné předpoklady k velmi náročné vědecké práci, provázené objevy zásadního významu. Některé jeho charakterové rysy a schopnosti, s úspěšnou odbornou činností související, formuloval z osobních vzpomínek Placzkových spolupracovníků Jan Fischer (Čs. čas. fyz. A35, 1985): "Měl řadu vlastností, pro něž byl výborným spolupracovníkem a členem pracovních skupin: vyvinutý kritický smysl, schopnost rychle pochopit diskutovaný problém a konfrontovat jej s relevantními fakty, nezištnou ochotu poradit a často i velkorysý nezájem o podíl na výsledku. Vynikal šíří a hloubkou všeobecného vzdělání a kultury, zakotvenou v klasických základech. Měl mimořádné nadání učit se cizím jazykům - nejen psal a mluvil plynule v mnoha jazycích, ale absorboval kulturu a myšlení všech národů, v jejichž zemích pobýval, se zvlášť vřelým vztahem k malým národům. Vyznačoval se přísnými morálními principy, spojenými s velkým smyslem pro toleranci."

Doc. Ing. Vladimír USTOHAL, CSc.

Student Martin Křížovič v počítačové laboratoři ÚMPK FEI, při konstrukční práci během cvičení v kursu přístrojová technika

Foto: František Votápek

Netradiční spolupráce

Počátkem roku 1990 se Ústavu mechaniky FE podařilo navázat velmi zajímavou a přínosnou spoluprací s hvězdárnou a planetáriem Mikuláše Koperníka na Kraví hoře. Některé kursy zajišťované naším ústavem jsme tímto způsobem doplnili přednáškami, filmy i vlastním pozorováním na zdejší hvězdárně. O zdařilý průběh těchto akcí se velmi zasloužili vědečtí pracovníci hvězdárny - zejména pak Eva Neurašková, RNDr. Jan Holan, student oboru přístrojová technika FS Martin Křížovič a také členové zdejšího astronomického kroužku.

Ve spolupráci s pracovníky hvězdárny se snažíme o to, aby výuková pásma vhodně doplnila naše předměty, a aby pomohla studentům vytvořit si celkový názor na vesmír, jeho vznik a vývoj. Považujeme za důležité, aby studenti získali pokud možno nejnovější informace a poznatky z astronomie, astrofyziky a astronomické přístrojové techniky. V tomto smyslu se nám například podařilo vytvořit tradici v návštěvách velmi zajímavých přednášek RNDr. Jiřího Grygara, CSc. s názvem "Žeň objevů 1991, 1992"..., ve kterých jsou pravidelně shrnuty nejnovější poznatky a objevy v astronomii a astrofyzice v kontextu přístrojové techniky za příslušný rok.

Při poslední návštěvě hvězdárny, usku-tečněné na konci května, studenti fyzikálního inženýrství a přístrojové techniky FS, spolu se studenty oboru silnoproudé elektrotechniky FEI, shlédli výukový film o montáži a provozu šestimetrového dalekohledu na observatoři Zelenčukskaja (SNS) a filmy o vzniku a vývoji vesmíru. V malém planetáriu se seznámili se souhvězdími jarní a letní oblohy. Po setmění měli studenti možnost se zúčastnit pozorování astronomických objektů pomocí různých typů dalekohledů. Bylo možno pozorovat zapadající Měsíc (byl téměř v první čtvrti), planety Mars a Jupiter, kulovou hvězdokupu M 13 v souhvězdí Herkula, planetární mlhovinu Prstenec M 57 v souhvězdí Lvy, galaktické systémy v souhvězdí Panny a mnoho dalších zajímavých objektů. O zájmu o pozorování svědčí fakt, že se většina účastníků rozešla po 23. hodině.

Spoluprací s hvězdárnou a planetáriem M. Koperníka se Ústav mechaniky a počítačového konstruování (ústav byl letos v létě přejmenován) snaží rozšířit i do oblasti diplomových prací tak, aby byly zhodnoceny teoretické poznatky studentů v astronomické praxi.

Ing. František VOTÁPEK
ÚMPK FEI

DISTANČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Přihlášku ke členství v České asociaci distančního univerzitního vzdělávání se rozhodly podat všechny fakulty s výjimkou FaVU. Univerzitní centrum distančního vzdělávání má vzniknout v Brně na Jaselské ulici, na přípravě otevření centra se podílí FP s FernUniversität Hagen.

Nově jmenování docenti

V polovině července byly slavnostně předány diplomy nově jmenovaným docentům Vysokého učení technického v Brně.

Blahopřejeme.

• Fakulta strojní

Doc. Ing. František Kavička, CSc.

Jmenovaný pro obor Mechanika s účinností od 5. dubna 1993.

Téma habilitační práce: Příspěvek k řešení sdílení tepla při tuhnutí ingotů v kovových formách.

Doc. Ing. Oldřich Matal, CSc.

Jmenovaný pro obor Energetické a hydraulické stroje a zařízení s účinností od 19. dubna 1993.

Téma habilitační práce: Provozní diagnostika mezikruhové těsnosti článkových parních generátorů vyhřívaných kapalným sodíkem.

Doc. RNDr. Michal Kotoul, CSc.

Jmenovaný pro obor Mechanika s účinností od 21. května 1993.

Téma habilitační práce: Lokální modely porušení konstrukčních materiálů a jejich některé aplikace.

Doc. Ing. Břetislav Mynář, CSc.

Jmenovaný pro obor Stavba dopravních strojů s účinností od 21. května 1993.

Téma habilitační práce: I. Experimentální řešení napjatosti v nosné konstrukci nakladače. II. Návrh výpočetní metody a normy lamelového háku.

Doc. Ing. František Pochylý, CSc.

Jmenovaný pro obor Energetické a hydraulické stroje a zařízení s účinností 8. července 1993.

Téma habilitační práce: Návrh spirály odstředivého čerpadla

• Fakulta architektury

Doc. PhDr. Pavel Zatloukal

Jmenovaný pro obor Architektura s účinností od 9. června 1993

Téma habilitační práce: Soubor prací - architektura 1848 - 1948 na Moravě.

• Fakulta stavební

Doc. Ing. Jan Mičín, CSc.

Jmenovaný pro obor Vodohospodářské stavby s účinností od 28. května 1993.

Téma habilitační práce: Příspěvek k problematice posuzování a spolehlivosti stokových sítí.

Doc. Ing. Jaroslav Žák, CSc.

Jmenovaný pro obor Betonové stavby s účinností od 28. května 1993.

Téma habilitační práce: Metoda konečných pásů s vlivem příčných smykových deformací pro statickou analýzu železobetonových konstrukcí.

Doc. Ing. Jiří Adámek, CSc.

Jmenovaný pro obor Materiálové inženýrství s účinností od 8. července 1993.

Téma habilitační práce: Mechanismus přetváření a porušování struktury lehkého betonu v porovnání s betonem z přírodního kamene.

Doc. Ing. Jaromír Hoffmann, CSc.

Jmenovaný pro obor Ochrana a tvorba životního prostředí s účinností od 8. července 1993.

Téma habilitační práce: Možnosti ekologického zpracování některých odpadů spotřebního průmyslu.

Doc. Ing. Pavel Zvěřina, CSc.

Jmenovaný pro obor Dopravní stavby s účinností od 8. července 1993.

Téma habilitační práce: Bezстыková kolej

• Fakulta elektrotechnická

Doc. Ing. Jiří Rez, CSc.

Jmenovaný pro obor Měřicí technika s účinností od 4. března 1993.

Téma habilitační práce: Možnosti použití nekonvenčních kryogenních zařízení v energetickém systému.

Doc. Ing. Jan Klimeš, CSc.

Jmenovaný pro obor Výpočetní technika s účinností od 21. dubna 1993.

Téma habilitační práce: Algoritmizace a počítačová podpora řešení úloh zvláště v elektronice a telekomunikacích.

Připravila Dana Žabokrtská

Hrad Veveří, který byl založen v 11. stol., patří mezi nejvýznamnější středověké památky na Moravě

PRESS CLUB vyhrál hrad Veveří

Vysoké učení technické v Brně má hrad Veveří ve správě od roku 1972. Z důvodů sá-
načních prací, stavebně-historických průzkumů,
budování kanalizace, čistírny odpadních vod
a dalších úprav byl hrad pro veřejnost jen vý-
měněně otevřen.

Vzhledem k tomu, že veškeré tato práce
byly financovány pouze z vedlejší hospodářské
činnosti VUT (bez jakéhokoli finančního
příspěvu města či státu), postupovaly práce
velmi pomalu. Všem bylo jasné, že tento způ-
sob záchranu hradu je málo účinný, že hrad na-
léhavě potřebuje pořádnou finanční "injekci".
Po roce 1989 se přihlásilo několik zahraničních
zájemců, kteří chtěli hrad odkoupit. To však
není možné, jelikož hrad je ve vlastnictví státu,
VUT je pouze jeho správcem. Vyskytlo se i ně-
kolik zájemců o dlouhodobý pronájem, ale

veškerá jednání ztroskotala vždy na tom, že
hrad se jevil i těmto bohatým firmám jako příliš
velké "sousto".

V letošním roce bylo vypsáno výběrové
řízení na pronájem hradu Veveří. Inzerce pro-
běhla v tisku, rozhlasu a televizi. Přihlásilo se
celkem pět zájemců, kterým byly za úhradu
poskytnuty soutěžní podklady (tj. výkresy stá-
vajících stavů hradu - půdorysy, řezy, pohledy,
soubory fotografií a textová část, uvádějící
základní historické a stavebně-technické
údaje).

Společná prohlídka hradu pro tyto vážné
zájemce se konala v první polovině června.
Prohlídky se zúčastnili i zástupci brněnského
Památkového ústavu a brněnská televize o ní
připravila krátkou zprávu pro oblastní vysílání.

Termín uzávěrky pro podání soutěžních
návrhů, které byly zaslány v zapečetěných
obálkách, byl stanoven na 30. června 1993. Ve
čtvrtek 1. července se sešla tříčlenná komise,
která obálky rozpečetla, zaevidovala, očíslova-
la podle pořadí, v němž byly doručeny a pro-
vedla jejich stručné zhodnocení, které pak bylo
podkladem pro práci jedenáctičlenné výběrové
komise. V komisi, již předsedal rektor VUT
v Brně Prof. Ing. Emanuel Ondráček, CSc., byli
nejen zástupci rektorátu a akademického sená-
tu školy, ale zastoupeno bylo i MŠMT ČR, Ma-
gistrát města Brna, Vysoká škola veterinární
v Brně a v komisi zasedli i ředitel Památkového
ústavu v Brně a příslušní právníci. Komise
hodnotila nabídky ve dvou kolech (zasedání
7.7. a 21.7.).

V prvním kole byly vyřazeny návrhy, které
nesplňovaly všechny požadavky, stanovené
v textu inzerátu. Do druhého kola postoupily
pouze dvě nabídky - evidované pod č. 3 a 5.
Zástupci těchto dvou vybraných firem byli
přizváni na druhé zasedání komise, aby blíže
objasnili své záměry a stanoviska.

Z konfrontace obou návrhů, vyšel jako ví-
těz návrh č. 5, který podal PRESS CLUB
Brno, zastoupený PhDr. Jurajem Grochem
a Ing. Tomášem Večeřou. Hrad zůstane kulturní
památkou a roku 2005 má být dle vítězného
projektu zpřístupněn veřejnosti.

Ing. arch. Eva KONICAROVÁ

Konference o sportu

V rámci oslav 750. výročí udělení
městských privilegií městu Brnu proběhla
v červnu na VUT vědecká konference s mezi-
národní účastí pod názvem Tělesná výchova
a sport na školách všech stupňů. Konference
se konala z iniciativy katedry tělesné výchovy
a sportu FS ve spolupráci s Ústavem tělesné
kultury pedagogické fakulty MU a s Vysoké-
školským sportem v Brně. Účast téměř
stovky tělovýchovných odborníků z České re-
publiky i zahraničí potvrdila naléhavost řešení
delší dobu opomíjených koncepčních, organi-
začních a transformačních problémů na našich
školách v oblasti tělovýchovných a sportovních
aktivit. Pořádající KTVS FS se zúčastnila
dvěma odbornými příspěvky Dr. Koloucha
a koncepčním sdělením, vycházejícím z dosa-
vadních zkušeností s novým modelem organi-
zace tělesné výchovy a sportu na FS,
zpracovaným Dr. Bogdálkem. Význam akce do-
kumnetovala i přítomnost náměstka ministra
školsství Dr. Bělohlávka a členů jeho odborů pro
tělesnou výchovu, sport a turistiku. Přednesené
příspěvky a referáty byly publikovány ve
Sborníku konference.

PhDr. Vilém PODEŠVA, CSc.
KTVS FS VUT

Úspěch sportovních her

Mezinárodní studentské sportovní hry '93,
které v červnu zorganizovala KTVS FS, se
vydařily po společenské i sportovní stránce.
Tak se dá krátce charakterizovat akce, kterou
katedra přispěla k oslavám 750. výročí města
Brna.

Turnajů v basketbale a volejbale se
zúčastnilo 22 družstev žen i mužů z vysokých
škol ČR, SR, Polska, Německa a Švýcarska.

Volejbalový turnaj smíšených družstev
vyhrála PŘF MU, družstvo FS bylo osmé. Turnaj
basketbalistů vyhrála MU Brno, družstva VUT
obsadila 2. a 3. místo. Největší úspěch dosáhly
dívky z VUT, které v basketbalu zvítězily.

Dr. Jaroslav BOGDÁLEK
KTVS FS

Nová adresa redakce

Vzhledem k tomu,
že Nakladatelství VUT
ukončilo svou činnost,
byla redakce VUT
NEWS přestěhována
do budovy rektorátu
(Kounicova 67a), 4.
poschodí, dveře č. 16,
telefon 41321277/316.

Současně čtenáře upozorňu-
je, že redakční uzávěrka je 15. den
kalendářního měsíce.

Kolik za koleje?

Na letošní školní rok měla k dispozici Sprá-
va kolejí a menz asi šest a půl tisíce lůžek pro
studenty VUT, přesto zůstalo neubytováno 121
studentů prvních ročníků a 422 studentů dru-
hých a vyšších ročníků. Tato čísla uvedl ředitel
SKM Ing. J. Grulich na pracovní schůzce o ko-
lejích s prorektorem Kratochvílem a zástupci
jednotlivých fakult školy. Na jednání bylo do-
hodnuto, že v příštím školním roce budou
přihlášky k ubytování na kolejích rozesílány
současně s rozhodnutím o přijetí ke studiu.
I v příštím roce budou preferováni u ubytování
na kolejích studenti 1. ročníků a studenti, kteří
v daném roce dokončují diplomovou práci.
Celkový hodnotící systém pro ubytování na ko-
lejích (kritéria - doba dojíždění, zdravotní stav,
sociální hledisko) bude ve spolupráci fakult
a SKM ještě dopracován.

Na zasedání akademického senátu VUT
v úterý 14. září byl schválen kolejní řád s tím,
že podnikatelská činnost na kolejích bude do
konce října upravena zvláštními předpisy.
Senát dále schválil výši kolejného pro letošní
školní rok, které se pohybuje v rozmezí od 275
do 480 Kč, což je asi 20 % zvýšení proti cenám
v loňském školním roce.

(mar)